

Les 1: Kijk wat ik kan!

- Je leest nieuwsberichten over leeftijdsgenoten. Je zoekt informatie in de nieuwsberichten en bestudeert de opbouw. Je geeft je mening over de inhoud van de tekst en luistert naar de mening van klasgenoten.

1 Bekijk de foto's van de krantenartikels.

Kies één van de foto's en noteer waarover het artikel zou kunnen gaan.

Op welke vraag of vragen wil je graag een antwoord?

2 Werk in groepjes van 4. Elke leerling leest één tekst in stilte en legt in eigen woorden de betekenis van de zin uit aan de rest van het groepje. Noteer de betekenis van het onderstreepte deel. Indien nodig gebruik je een woordenboek.

Tekst 1

We zijn niet onbezonnen aan de klim begonnen.

Tekst 2

Sommige skatelifhebbers doen wat meewarig over de prestatie.

Tekst 3

Tjörven Mertens gooit hoge ogen in de BMX.

Tekst 4

Laura kreeg uiteindelijk het licht op groen.

3 Lees je krantenartikel hardop voor aan je groepje. Vul nadien met je groepje het schema aan.

uitspraak van de sporter	"Ik won moeiteloos mijn drie reeksen en kwalificeerde me dus vlot voor de halve finales."	"Ik had het eigenlijk zwaarder verwacht."	"Ik heb dit niet gedaan voor het record."	/
Over wie gaat het artikel?				
leeftijd				12 jaar
nationaliteit				
Welke prestatie leverde de sporter?				
Welke ambitie heeft de sporter nog?			staat niet vermeld	
bron				

4 Mening of feit? Noteer M of F.

- ☐ In het massief van de Mont Blanc vielen al veel doden.
- ☐ De Mont Blanc is niet zo'n moeilijke klim.
- ☐ Twaalfjarige doet op z'n skateboard wat profs niet konden.
- ☐ Vorig jaar mocht ik in het Deense Kopenhagen ook al van het WK proeven.
- ☐ De 16-jarige Nederlandse werd zaterdag in de haven van Sint-Maarten als een heldin binnengehaald.
- ☐ Ik ben daar verkeerd behandeld. In Nieuw-Zeeland heerst een betere mentaliteit.

- 5** De twee langere artikels verschillen in opbouw van de twee kortere. Vergelijk de verschillende teksten. Kleur de bolletjes als de delen aanwezig zijn in de tekst.

- **het citaat**
- een letterlijke uitspraak van iemand, die door iemand anders aangehaald wordt

Vlaamse Sophie (13) bedwingt Mont Blanc			
inleiding ☐	alineas ☐	kopjes ☐	citaten ☐
Twaalfjarige doet op z'n skateboard wat de profs niet konden			
inleiding ☐	alineas ☐	kopjes ☐	citaten ☐
Tjörven Mertens leidt in Topcompetitie			
inleiding ☐	alineas ☐	kopjes ☐	citaten ☐
"Als je iets wilt bereiken, kan niemand je tegenhouden"			
inleiding ☐	alineas ☐	kopjes ☐	citaten ☐

- 6** Zoek het antwoord op de vraag die over jouw tekst gaat. Leg daarna het antwoord uit aan de leerlingen van je groepje.

Tekst 1

Jan Verhoeven zegt: "Daarom vinden wij het ook zeker geen goed idee om een kind van dertien mee te nemen naar de top van de Mont Blanc." Waarom?

Tekst 2

Waarom staan skaters versteld van de vlekkeloze uitvoering van de eerste '1080'?

Tekst 3

Tjörven kwam sterk voor de dag in Ravels. Waarom schrijft de auteur dat?

Tekst 4

Toen Laura haar reis beëindigde, bestond de buitenwereld heel even niet meer. Wat wil dat zeggen?

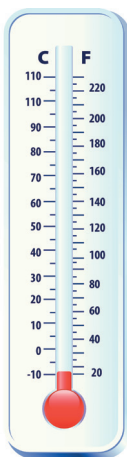

7 a Voor welke van de vier jonge sporters heb jij de meeste bewondering? Waarom?

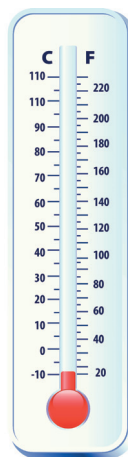
b Welke extreme sportprestatie zou jij wel eens willen leveren?

8 Kleur in de thermometer hoe **vastberaden** jij bent om iets te ondernemen.

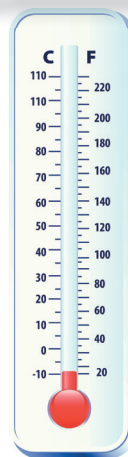
vastberaden
vastbesloten, beslist

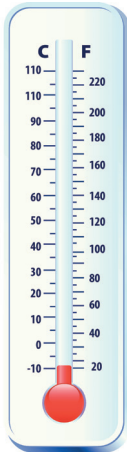
parachutespringen

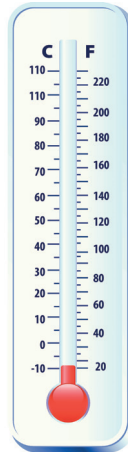
met dolfijnen zwemmen

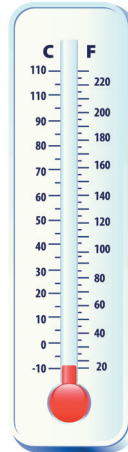
een punaise op de stoel
van de leerkracht leggen

in je blootje in het zwembad
van de burens springen

heel luid een liedje beginnen
te zingen in de klas

de liefste juf van de school
spontaan een knuffel geven

9 Waarschijnlijk heb je wel een aantal dingen in je hoofd die je ooit wilt bereiken. Noteer enkele ideeën waarvan je **vastberaden** bent dat je ze ooit zult doen!

Les 2: Extreme sporten: echt extreem?

Je bekijkt een reportage over extreme sporten en neemt notities. Je ordent informatie en beantwoordt vragen. Je vertelt een stuk uit de reportage na aan de hand van je notities.

- 1** Welke extreme sporten ken je? Noteer ze. Als je er geen kent, noteer je er enkele op het einde van de les.

+ Na het luisteren, wil ik onthouden.
(Dat doe ik door notities te nemen tijdens het luisteren.)

Enkele tips:

- Noteer enkel hoofdzaken.
- Noteer sleutelwoorden, geen volzinnen.
- +** - Noteer enkel betrouwbare en correcte informatie.

Bekijk de reportage.

- 2** Over welke extreme sporten hebben ze het in de reportage? Vink aan.

- ☐ alpinisme
- ☐ technisch duiken
- ☐ parachutespringen
- ☐ skimboarden
- ☐ ULM vliegen

- 3** Voor wie is de reportage in de eerste plaats bedoeld?

- ☐ voor kinderen
- ☐ voor volwassenen

- 4** Verbind de namen van de sporters met de juiste sporttak.

Sam Van Brempt •	• ULM vliegen
Marc Sluzsny •	• technisch duiken
Luc Van Nerum •	• alpinisme

- 5** Op het einde van de reportage zegt één van de sporters: "Stoppen is geen optie." Wat betekent die uitspraak volgens jou? Raadpleeg eventueel een woordenboek.

- 6** Noteer maximum 4 moeilijke woorden uit de reportage en zoek de betekenis op in een woordenboek.

Bekijk de reportage een tweede keer. Los de vragen op samen met je buur.

- 7** Sam Van Brempt weet dat extreem sporten levensgevaarlijk is. Er zijn volgens hem twee mogelijkheden. Noteer ze.

1 _____

2 _____

- 8** Marc Sluzsny beoefent al jaren de meest extreme sporten. Vul het schema aan.

Nieuwste uitdaging = _____ =

- dieper dan _____
- verschillende _____ met _____

- 9** Er wordt in de reportage een Engelse term gebruikt om uit te drukken waar extreme sporters naar op zoek zijn. Welke term?

Noteer de Nederlandse vertaling: _____

- 10** a Sam Van Brempt maakt de vergelijking tussen rotsklimmen en alpinisme. Vul aan.

rotsklimmen in de Ardennen

wanden van _____ meter hoog
binnen _____ beneden
Het weer is _____

alpinisme in _____

wanden van _____ meter hoog
Soms kun je niet _____
Er is kans op _____

- b Welk van de twee sporten is het gevaarlijkst volgens Sam? Kleur het bolletje boven het schema.

11 Sam vertelt in de reportage dat hij zijn klimpartner verloor tijdens een expeditie. Wat deed hij na de val van zijn vriend? Zet de zinnen in de juiste volgorde.

- ☐ Sam is slechts op 60 meter van zijn klimpartner wanneer hij hem plots hoort vallen.
- ☐ Door het slechte weer kunnen de hulpdiensten hem niet bereiken.
- ☐ Twee weken later wordt het lichaam van de klimpartner gezocht maar niet gevonden.
- ☐ Na vier lange dagen bang afwachten geraakt de helikopter uiteindelijk tot bij Sam.
- ☐ Sam verwittigde zo snel mogelijk de reddingsdiensten.

12 a Sam is niet van plan om te stoppen met klimmen. Hij zegt: "De lokroep is zo groot." Wat betekent het woord 'lokroep' in deze zin?

b Wat wil hij zeker nog doen?

13 Volgens Luc Van Nerum is vliegen met een ULM niet gevaarlijk als men zich aan de regels houdt. Welke regels?

1

2

14 a Hoeveel verschillende stemmen hoor je tijdens de reportage?

b Van wie is de 'onzichtbare stem'?

c Hoe spreekt de journalist? Noteer twee verschillende zaken.

1

2

d Wat kun je zeggen over het taalgebruik van de andere mensen in de reportage? Noteer twee zaken.

1

2

Les 3: Vliegen over water

- Je bekijkt een reportage over een vreemde sport. Je zoekt kenmerken van die sport en neemt notities.
Je ordent informatie en schrijft met die informatie een verslag. Je herhaalt de trappen van vergelijking.

VOOR

1 Noteer enkele kenmerken van deze sport.

2 a Lees het artikel.

Met een jetpack naar je werk

Tja ... met de auto, de trein, de bus of de fiets gaat ook zo vervelen. Dan maar vliegend naar je werk! Dat moet de Britse zakenman Jeremy Paxton gedacht hebben toen hij aan de sleur van het dagelijkse leven probeerde te ontsnappen. Door middel van een jetpack 'vliegt' de Brit van 51 jaar voortaan over het water naar zijn werk. Het enige wat Jeremy hoeft te doen is zijn speciale pak aantrekken, waarna hij tot wel 10 meter boven het koude water uit kan stijgen. Met een snelheid van 35 kilometer per uur zoekt de excentrieke Brit naar zijn werk. De rijke zakenman houdt wel van trendy transportmiddelen. Hij bezit ook al een snelle privéjet, een snellere helikopter en hij heeft

de snelste boot in de buurt. Voor zijn nieuwste hobby moest hij 145 000 euro neerleggen. Maar ach, het lijkt erop dat dat voor Jeremy een kleinigheidje is. En voor zo'n ritje naar je werk zonder ellenlange files zouden wel meer mensen zo'n hoog bedrag betalen.

Naar: www.waarmaarraar.nl

b Welke woorden uit het artikel zijn trappen van vergelijking van hetzelfde bijvoeglijke naamwoord?

✚ Wat zijn 'trappen van vergelijking'?

'Leuk' is een bijvoeglijk naamwoord. Maar sommige dingen zijn leuker dan leuk. Om dat uit te drukken, gebruiken we de 'trappen van vergelijking'.

*Dit is een **leuke** mop.*

*Ik ken een mop die nog **leuker** is.*

*Dit is echt de **leukste** mop ooit.*

Dat kun je zelf ook!

TIJDENS

3 Maak een woordspin met de kenmerken van de sport uit jouw reportage. Zoek bijvoeglijke naamwoorden en trappen van vergelijking die je zou willen gebruiken in je tekst.

4 Schrijf nu je verslag op een kladblad en laat het nalezen door je juf of meester.

5 Is je kladversie klaar? Typ of schrijf je verslag over in het net. Kleef je nette versie op de volgende bladzijde. Zoek op het internet een passende foto en kleef die bij je verslag.

Kleef hier je verslag.

6 Welke schrijfstrategieën heb je gebruikt? Noteer ze.

Les 4: Ik ben stapel op zinnen!

- Je onderzoekt zinnen en duidt het onderwerp en de werkwoorden juist aan.
- Je benoemt de zinsdelen die extra informatie geven.

- het duel
- wedstrijd, gevecht tussen twee personen of groepen

1 Lees de tekst.

Stapelen als sport

Sportstapelen is een opwindende sport. Deelnemers van alle leeftijden proberen bliksemsnel twaalf bekers op en af te stapelen. Individuele sporters racen tegen de klok. Ploegen strijden in spannende **duels**. Iedereen kan sportstapelen! Geoefende sporters en weinig actieve deelnemers genieten van deze sporttak.

Naar: www.sportstapelen.be

Omcirkel in elke zin het onderwerp.

Individuele sporters racen tegen de klok.

Iedereen kan sportstapelen.

Geoefende sporters en weinig actieve deelnemers genieten van deze sporttak.

Bliksemsnel proberen deelnemers van alle leeftijden twaalf bekers op en af te stapelen.

2 Lees het briefje.

Beste Kato,

Onlangs hadden mijn broer en ik een leuk verjaardagsfeestje. Ik speelde er met felgekleurde bekers waarmee je moet stapelen. Je moet met die bekers vliegensvlug torens maken. Iedereen vond het een megafijne activiteit! Ik verloor mijn eerste duel, maar daarna lukte het veel beter. Op het einde van het feestje was ik de stapelkampioen.

Mijn ouders kochten daarna een setje van die bekers voor mij. Sindsdien stapel ik regelmatig. In sportstapelen word ik elke dag beter. Op dit moment is een veertienjarige de wereldkampioen. Ik word de volgende kampioen! ;-)

Binnenkort kunnen we misschien eens samen stapelen?

Nieke

PS: Ben je nog steeds stapel op die knapperd van je klas?

- Omcirkel het onderwerp in elke zin.
- Kleur het werkwoord en de woorden die zeggen wat of hoe het onderwerp is of wordt **geel**, of kleur de werkwoorden die vertellen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt **groen**.
- Zet de persoonsvorm tussen schuine strepen.
Je mag het schema op de flap gebruiken!

Onlangs hadden mijn broer en ik een leuk verjaardagsfeestje.

Je moet die bekens vliegensvlug stapelen.

Mijn ouders kochten daarna een setje van die bekens voor mij.

Op het einde van het feestje was ik de stapelkampioen.

In sportstapelen word ik elke dag beter.

Op dit moment is een veertienjarige de wereldkampioen.

d Noteer in elke kolom twee zinnen uit het briefje van Nieke.

zinnen die zeggen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt	zinnen die zeggen wat of hoe het onderwerp is of wordt
1 _____	1 _____
2 _____	2 _____

3 Lees het artikel.

- de bijdrage
- iets wat je geeft aan anderen

Hardloper rent met gebroken been

Een Amerikaanse hardloper liep in Londen de 4x400 meter tijdens de Olympische Spelen. Halverwege brak hij zijn been. De atleet legde dan nog 200 meter af met een gebroken kuitbeen. De 25-jarige Mitchell was als eerste aan de beurt in de wedstrijd. Tijdens de race voelde hij gekraak in zijn linkerbeen. "Ik voelde iets breken en ik kon het zelfs horen", zei Mitchell. "Ik slaakte een kleine kreet, maar die was niet te horen door het geluid van het publiek." Toch besloot Mitchell niet te stoppen. Na het voelen van de pijn zette hij zich keihard in. "Ik wilde mijn teamgenoten niet teleurstellen, dus rende ik door. Volgens mij had iedereen dat gedaan in die situatie." Mitchell denkt dat de verwonding kwam doordat hij eerder deze week zijn been verdraaide. "Ik miste een trap in het Olympisch dorp en kwam verkeerd terecht. Ik was behandeld en voelde me weer goed." Dankzij de **bijdrage** van Mitchell eindigde het Amerikaanse team op een gedeelde eerste plaats met Jamaica.

Naar: www.sporza.be

Vul de zinnen aan met het gevraagde zinsdeel. De extra informatie vind je in het artikel.

Een Amerikaanse hardloper liep de 4x400 meter. (Waar?)

Een Amerikaanse hardloper liep de 4x400 meter. (Wanneer?)

De atleet legde dan nog 200 meter af. (Waarmee?)

Na het voelen van de pijn zette hij zich in. (Hoe?)

4 Lees het artikel.

Stapelgek? Zijn leven hangt aan een zijden draadje

Heinz Zak houdt wel van een uitdaging. De 51-jarige **waaghals** heeft in Californië over een draad van slechts 2 mm dik gelopen. En dat op een hoogte van bijna duizend meter! De stuntman had heel precies een touw gespannen tussen twee rotsen over een afstand van 173 meter. De lijn was overigens niet strak gespannen. "Ik doe dit niet om de **adrenaline**. Als ik eenmaal boven ben, verlies ik de controle gewoon over mijzelf. Als je bezig bent en je denkt aan iets anders, dan kan dat **fataal** zijn. Het enige waar je aan moet denken, is je volgende stap", vertelt Heinz.

- **de waaghals**
iemand die veel durft
- **de adrenaline**
stof die bij stress of woede in je lichaam wordt gevormd
- **fataal**
noodlottig, dodelijk

Naar: www.waarmaarraar.nl

Maak zinnen met de zinsdelen die je krijgt. Soms zul je nog zinsdelen moeten aanvullen. Gebruik het artikel als inspiratiebron.

Onderwerp: de waaghals

Waar?: in Californië

Onderwerp: de stuntman

Persoonsvorm: spande

Gebruik ook een deel dat antwoord geeft op de vraag: *Hoe?*

Persoonsvorm: houdt van

5 Lees het artikel.

Ook te gek!

Schaapscheren moet Olympische sport worden

De Nieuw-Zeelandse Federatie van Boeren wil een nieuwe Olympische sport. Volgens de federatie is het scheren van schapen een atletische topprestatie. Deze prestatie verdient internationale erkenning. Bij een wedstrijd schaapscheren scheren boeren in acht uur ongeveer 700 schapen. De woordvoerder vergelijkt deze prestatie met het lopen van twee marathons.

Onderzoek de zinnen zoals in oefening 2. Onderstreep nu ook het zinsdeel dat antwoord geeft op een vraag en schrijf het vraagwoord eronder. Je mag het schema op de flap gebruiken!

De Nieuw-Zeelandse Federatie van Boeren wil een nieuwe Olympische sport.

Het scheren van schapen is een atletische topprestatie.

Deze prestatie verdient internationale erkenning.

De woordvoerder vergelijkt deze prestatie met het lopen van twee marathons.

Tijdens een wedstrijd schaapscheren scheren boeren in acht uur ongeveer 700 schapen.

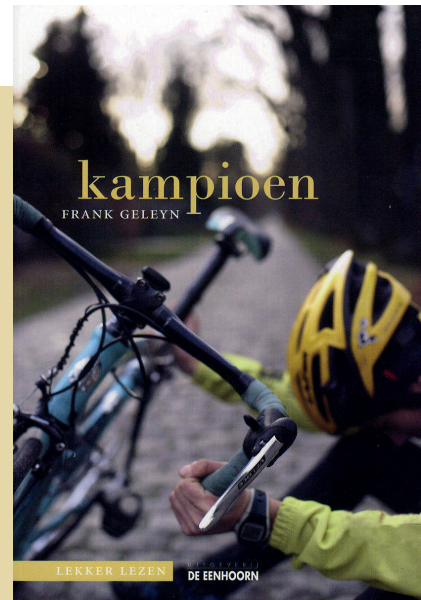
Les 5: Kampioen

Je leest een fragment uit een jeugdboek. Je schrijft in je eigen woorden waarover een deel van het verhaal gaat. Je zoekt in de tekst naar antwoorden op vragen. Je geeft je mening over de karakters in de tekst.

Lees de flaptekst. Beantwoord daarna de vragen.

Sinds wielrenner Max door zijn vader wordt gecoacht, gaan zijn sportprestaties er sterk op vooruit. Maar door de fanatieke aanpak van vader heeft Max geen tijd meer voor andere hobby's, voor zijn vriendin en zijn studie. Hij staat regelmatig voor moeilijke keuzes. Moet hij kiezen voor zijn vader die van zijn zoon een kampioen wil maken, of voor zijn moeder en de leerkrachten die vinden dat hij eerst zijn school moet afmaken? Moet hij voluit gaan voor het kampioenschap of voor dat ene fantastische meisje?

Een meeslepend verhaal uit de reeks *Lekker lezen* over een tiener die moet kiezen tussen zijn eigen dromen en die van zijn vader.

1 Wat betekent het woord 'fanatiek'? Gebruik eventueel een woordenboek.

2 Zoek in de flaptekst naar een oorzaak en een gevolg.

oorzaak	gevolg
	De sportprestaties van Max gaan er sterk op vooruit.
De aanpak van vader is fanatiek.	

Lees de tekst in je taalboek op blz. 75 e.v. Beantwoord daarna de vragen.

3 Max staat onder de douche en sluit zijn ogen. Wat droomt hij? Beschrijf in maximum vijftien woorden. Vorm correcte zinnen!

4 Ik tintel, zinder, zweet en stoom ...

Tot welke woordsoort behoren de vier onderstreepte woorden?

- ☐ lidwoord ☐ zelfstandig naamwoord
☐ bijvoeglijk naamwoord ☐ werkwoord

Staan de onderstreepte woorden in het enkelvoud of meervoud?

- ☐ enkelvoud ☐ meervoud

In welke persoon is het werkwoord vervoegd?

- ☐ 1e persoon ☐ 2e persoon ☐ 3e persoon

▲ Twee van de werkwoorden kun je ook als zelfstandig naamwoord aantreffen. Welke?

_____ en _____

5 a Hoe wordt Max uit zijn droom 'gewekt'? Beschrijf het kort.

▲ b Hoe word jij soms uit je droom gewekt?

6 Lees deze zinnen in je taalboek:

*Zondag moet en zal **het** gebeuren.*

*Zelf wil ik **daar** gewoon niet aan denken.*

Het en daar zijn _____

Het verwijst naar _____

Daar verwijst naar _____

7 Als je de tekst aandachtig gelezen hebt, dan merkte je dat moeder en vader enorm verschillen. Zoek het in de tekst.

	moeder	vader
job		
belangstelling voor de carrière van Max		

voeding voor een belangrijke wedstrijd

8 Welke eigenschappen horen bij Max? Kruis aan.

- ☐ ambitieus ☐ onzeker ☐ verliefd ☐ doorzetter ☐ lui

9 Hoe voel jij je wanneer jouw moeder of vader geen of weinig interesse toont voor wat je doet?

10 In het laatste deel lees je over de studies van Max. Maak van dat fragment een samenvatting.
a Noteer eerst enkele sleutelwoorden.

b Schrijf daarna met die sleutelwoorden een korte samenvatting.

c Welke leesstrategie heb je gebruikt bij het maken van de samenvatting? _____

11 Welke doelen wil jij in je leven bereiken?

Noteer in het ene doel de **ambities** die je hebt op vlak van studies en werk. In het andere doel noteer je je ambities op het vlak van sport, muziek ...

- de ambitie
- verlangen om hogerop te komen

Mijn ambities op vlak van studie en werk

Mijn ambities op vlak van sport, muziek, ...

Les 6: Deelnemen is belangrijker ...

- └ Je zoekt de betekenis van uitdrukkingen op.
- └ Je voert een gesprek met een klasgenoot over een tekening en gebruikt daarbij op gepaste wijze de zegswijzen.

1 Lees het artikel en beantwoord de vragen.

Leif Hoste stopt met koersen

De drievoudige Belgische kampioen tijdrijden sukkelt met een weerbarstige rug. "Ik kan daardoor geen kracht meer zetten en haal niet meer het niveau dat ik wil halen", zegt Hoste.

Welke titel past het best boven dit artikel? Duid aan.

☐ Leif Hoste hangt fiets aan de haak.

☐ Leif Hoste werpt handdoek in de ring.

☐ Leif Hoste heeft er een zware dobber aan.

Deze titels zijn letterlijk / figuurlijk taalgebruik. (Doorstreep het foute antwoord.)
Noteer de betekenis van de uitdrukkingen eronder. Raadpleeg eventueel een woordenboek.

✚ Wat betekent 'letterlijk'? En 'figuurlijk'?

Als ik iets 'letterlijk' schrijf, bedoel ik precies wat er staat.
Bv. *Ik heb hoofdpijn. Mijn hoofd doet erg veel pijn.*

Als ik iets 'figuurlijk' schrijf, bedoel ik eigenlijk iets anders.
Bv. *Ik heb hoofdpijn. Mijn hoofd ontploft.*

Geen paniek! Mijn hoofd ontploft niet echt.
Ik overdrijf gewoon een beetje. Ik gebruik de taal **figuurlijk**.

Soms staat iets niet **letterlijk** in een tekst (of zelfs helemaal niet).
Door na te denken en jezelf vragen te stellen, kun je die informatie toch aanvullen.
Schrijvers doen dat met opzet.
Ze willen dat je nadenkt!

- 2** Kleur het bolletje **groen** als je de betekenis van de uitdrukking kent. Kleur het **rood** als je de betekenis moet opzoeken. Noteer de betekenis onder de uitdrukking. Noteer ook het trefwoord waarbij je de juiste verklaring vond.

		trefwoord	afbeelding
☐	Het vijfde wiel aan de wagen zijn _____	_____	
☐	De bal mislaan _____	_____	
☐	Tegen iets opboksen _____	_____	
☐	In het geld zwemmen _____	_____	
☐	De boog kan niet altijd gespannen staan. _____	_____	
☐	Met de benenwagen gaan _____	_____	
☐	Op de vuist gaan _____	_____	
☐	De stier bij de horens vatten _____	_____	
☐	In zijn kaarten laten kijken _____	_____	
☐	Een oogje in het zeil houden _____	_____	
☐	De wind in de zeilen hebben _____	_____	
☐	Doel treffen _____	_____	
☐	De laatsten zullen de eersten zijn. _____	_____	
☐	Een punt achter zijn carrière zetten _____	_____	

3 a Bekijk de tekeningen in het taalboek op blz. 79. Markeer bij oefening 2 de uitdrukkingen die zijn afgebeeld. Noteer het juiste nummer in de tabel.

b Er staat één uitdrukking in je taalboek afgebeeld die niet in oefening 2 voorkomt. Welke uitdrukking is dat? Noteer ook de verklaring.

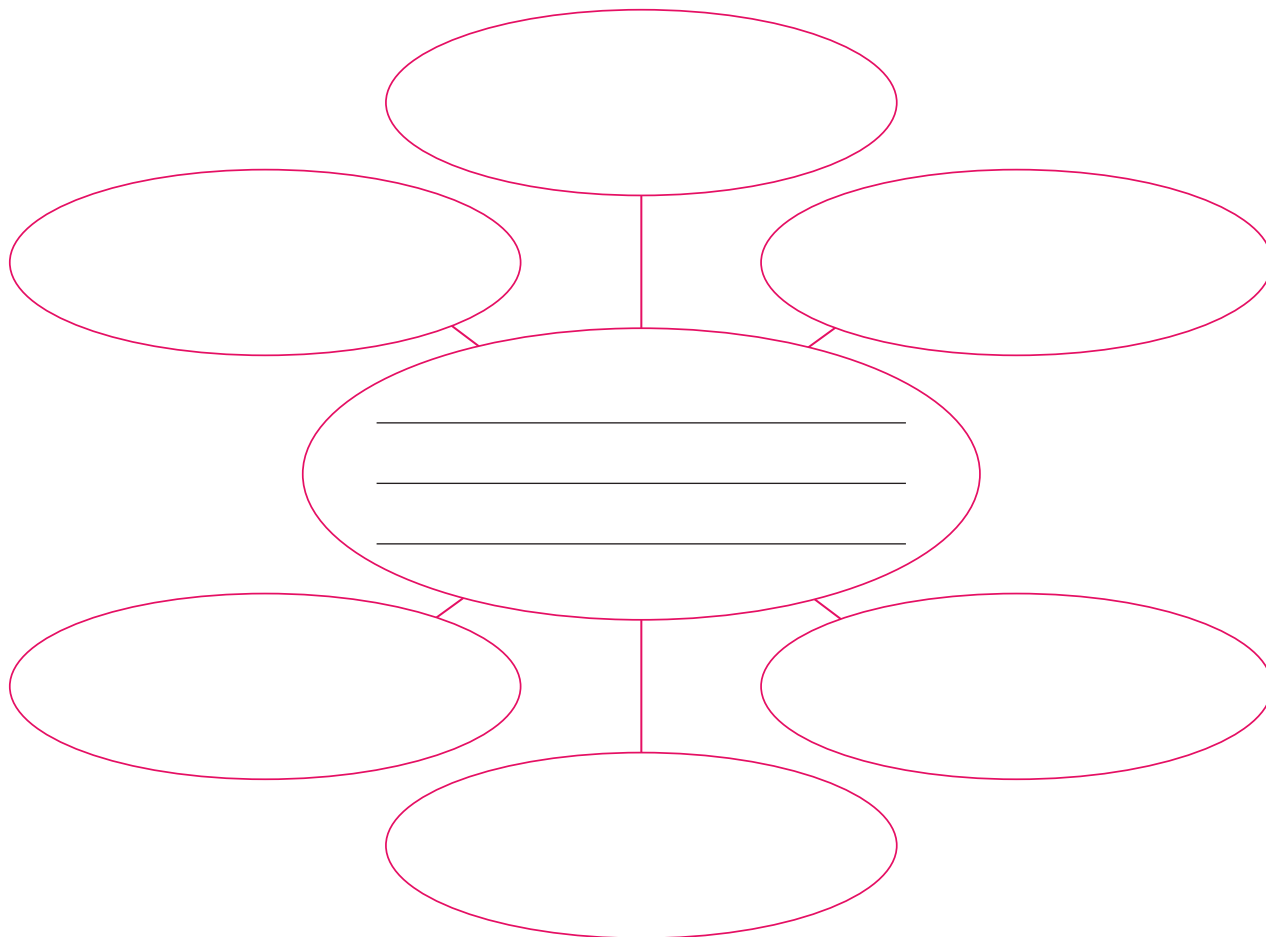
4 Ken je nog andere uitdrukkingen die gaan over sport en spel? Noteer ook hun betekenis.

5 Kies een uitdrukking en vertel er een verhaal bij aan je klasgenoten.

Doe het zo:

- Noteer je uitdrukking in het midden van het woordveld.
- Noteer daarrond jouw ideeën.
- Kleur de ideeën waar je in het gesprek iets over wilt zeggen **groen**.

6 Controleer of je het doel bereikt hebt. Vink het vakje aan als je rekening hield met het onderdeel.

- ☐ Ik gebruikte mijn woordveld om ideeën te verzamelen.
- ☐ Ik vertelde lang genoeg.
- ☐ Ik gebruikte een uitdrukking die paste bij mijn verhaal.

7 Beoordeel de spreekoefening van iemand uit jouw groepje.

Ik beoordeel de spreekoefening van _____ (naam).

- ☐ Het verhaal duurde lang genoeg.
- ☐ De spreker articuleerde goed.
- ☐ De spreker sprak met een gepast volume.
- ☐ De spreker sprak keurig Nederlands.
- ☐ De gebruikte uitdrukking paste bij het verhaal.

Noteer de uitdrukking: _____

8 Bedenk nu zelf een grappige uitdrukking op basis van een bestaande uitdrukking.

Wat is een zegswijze?

Een zegswijze is een soort uitdrukking: een vaste uitspraak met een vaste betekenis. Zegswijzen of uitdrukkingen vormen eigenlijk een soort taal op zich. Ze zijn niet altijd makkelijk te begrijpen of te 'vertalen'.

Maar door veel te oefenen, leer je ze steeds beter begrijpen en vlotter gebruiken.

Zin in een voorbeeld? Goed: eentje dan!

Anders loopt het de spuigaten uit ... ;-)

Les 7: Tot in'n droj é.

Je leest en beluistert dialecten. Je zoekt overeenkomsten en verschillen tussen standaardtaal, tussentaal en dialect. Je kunt bepalen wanneer je standaardtaal moet gebruiken.

Wat is dialect?

Hoewel overal in Vlaanderen Nederlands gesproken wordt, klinkt dat Nederlands toch niet overal hetzelfde. Een rasechte Antwerpenaar (lees: Aantwaarpnèr) klinkt immers helemaal anders dan een Bruggeling (lees: Bruhheling). Om van een Genkenaar (lees: Geeeenkenaaaaar) nog maar te zwijgen.

Wij hebben elk onze eigenheid, en dat uit zich ook in onze taal. We leggen bij het spreken elk ons eigen accent. Dat noemen we dan een 'dialect'.

Wat is tussentaal?

Waar woon jij? _____

Sprek jij ook een dialect? _____

Stel je even voor: je verhuist met je ouders naar de andere kant van Vlaanderen. Daar wordt een heel ander dialect gesproken. Een taaltje dat je moeilijk begrijpt, en ook niet meteen kunt spreken. Toch doe je je best om erbij te horen, en neem je na verloop van tijd zelfs enkele woorden over uit het dialect.

Zo spreek je dan uiteindelijk een soort 'tussentaal'. Een taal tussen dialect en standaardtaal.

Wat is standaardtaal?

Standaardtaal is de taal die je op school leert en die we in de klas proberen te gebruiken.

Het is ook de taal van de nieuwslezers op radio en televisie. Én de taal uit kranten, boeken, tijdschriften en 'deftige' gesprekken.

Onze standaardtaal wordt ook wel eens Algemeen Nederlands genoemd, of korter: AN.

Standaardtaal is niet noodzakelijk 'beter' dan dialect.

We mogen eigenlijk best trots zijn op ons dialect. Het zegt iets meer over wie we zijn.

Al is het natuurlijk ook belangrijk en vaak handig om Algemeen Nederlands te kunnen spreken. Want ... hoe beter we elkaar begrijpen, hoe leuker het wordt!

-

[illegible]

- Welke lidwoorden kun je bij dat woord plaatsen? _____

93

4 Dien coureur pakt zijne velo en roept: “We trekken nog ne sprint en trappen hard op de pedallen!”

a Sommige woorden die wij in het dialect gebruiken zijn afkomstig uit het Frans. Welke woorden in de zin komen uit het Frans? Markeer ze.

Noteer hieronder het juiste Franse woord en de vertaling.

dialectwoord	Franse woord	Nederlandse woord
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

b Vraag aan je ouders of grootouders nog enkele dialectwoorden die uit het Frans komen. Noteer ze met hun vertaling in het Algemeen Nederlands.

5 Vind je dat dialecten moeten blijven bestaan? Waarom wel/niet?

6 Het plaatselijke dialect zou in de scholen onderwezen moeten worden. Wat vind jij van dat idee?

Les 8: Extreem vuile kleren extreem wassen en extreem strijken

- Je leert met behulp van sleutelwoorden een schema invullen en het belangrijkste uit een tekst onthouden.
- Je leert van een lange tekst een mindmap maken.

1 Lees de eerste vier teksten over nogal vettige sporten. Vul daarna het schema in.

	1	2	3	4
Engelse naam?				
Nederlandse naam?				
Hoe?				
Doel?				
Wereld-kampioenschap: waar?				

2 In de vierde tekst wordt verwezen naar een oude Nederlandse sport.

Over welke sport gaat het? _____

Op de foto zie je hoe het eraan toegaat tijdens het uitoefenen ervan.

Bedenk zelf de spelregels van deze sport en noteer ze op een duidelijke en bondige manier.

3 a Vul het schema aan zodat de inhoud van tekst 5 volledig is weergegeven.

oude _____

en nieuwe _____

Resultaat: _____

b Kamil maakt een vergelijking met een sport. Welke? Noteer die vergelijking.

c Welke voordelen heeft de zelfgemaakte wasmachine?

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

✦ Als je zelf een **mindmap** wilt maken, moet je verschillende stappen zetten om tot een goed resultaat te komen. Zo ga je aan de slag:

Lees de tekst aandachtig en markeer de sleutelwoorden. Noteer in het midden van het blad het thema van je mindmap. Schrijf de sleutelwoorden die bij elkaar horen in dezelfde kleur rond je kernwoord. Vul aan met tekeningen. Oefen je mindmap goed in!

4 Herlees de tekst over extreem strijken.

a Maak een mindmap over deze tekst. Werk eerst in het klad. Laat je mindmap door de juf of meester nakijken. Maak daarna hieronder je definitieve versie.

Maak hier je mindmap.

b Welke strategieën heb je gebruikt bij het maken van de mindmap?

c In de derde alinea heeft men het over een tegenspraak. Welke?
